

OBSAH

Úvod

1. FORMY A PROSTRIEDKY KOMUNIKÁCIE SLUCHOVO POSTIHNUTÝCH 9

1.1 Komunikačná bariéra - základný problém pedagogiky
sluchovo postihnutých 9

1.2 Klasifikácia komunikačných foriem a prostriedkov
sluchovo postihnutých 13

2. PRIMÁRNE KOMUNIKAČNÉ FORMY SLUCHOVO POSTIHNUTÝCH 19

2.1 Hovorený jazyk 19

2.1.1 Hovorená reč u nedoslýchavých 22

2.1.2 Hovorená reč u nepočujúcich 24

2.1.3 Hovorená reč ohluchnutých 27

2.1.4 Zrozumiteľnosť hovorenej reči
sluchovo postihnutých osôb 27

2.2 Posunkový jazyk 28

2.2.1 Charakteristika posunkového jazyka nepočujúcich 29

2.2.2 Manuálno - konštrukčná rovina
posunkového jazyka 38

2.2.2.1 Konfigurácia rúk 42

2.2.2.2 Umiestnenie posunku 45

2.2.2.3 Pohybové parametre 46

2.2.2.3.1 Rozdiely v manuálnych parametroch
pri jednotlivých posunkoch 48

2.2.2.4 Nemanuálne parametre posunku 49

2.2.3 Gramatická rovina posunkového jazyka 50

2.2.4 Lexikálna rovina posunkového jazyka 55

2.2.5 Štylistická rovina posunkového jazyka 58

2.2.6 Pragmatická rovina posunkového jazyka 59

2.2.7	Transkripčné systémy	60
2.2.8	Zmeny v posunkovom jazyku	61
2.3	Písomná forma jazyka	61
2.3.1	Osvojovanie si písma u detí so sluchovým postihnutím	64
2.3.2	Charakteristika písomného prejavu sluchovo postihnutých	65

3. SEKUNDÁRNE KOMUNIKAČNÉ FORMY SLUCHOVO POSTIHNUTÝCH 70

3.1	Bimodálne formy posunkovej komunikácie	70
3.1.1	Kontaktové posunkovanie posunkovaný jazyk	72
3.1.2	Umelé posunkové kódy	74
3.1.2.1	Charakteristika najznámejších umelých posunkových kódov	76
3.1.3	Makaton	78
3.2	Špecifické formy posunkovej komunikácie	81
3.2.1	Medzinárodné posunkovanie	82
3.2.2	Umelecké posunkovanie	84
3.2.3	Detské posunky	85
3.3	Prstové znaky	88
3.3.1	Charakteristika prstových ynakov	88
3.3.2	Prstová abeceda	89
3.3.2.1	História prstových abecied	91
3.3.2.2	Prstová abeceda na území Slovenska	94
3.3.2.3	Výhody a nevýhody jednoručnej a dvojručnej prstovej abecedy	99
3.3.3	Pomocné artikulačné znaky	101
3.3.3.1	Podstata pomocných artikulačných znakov	102
3.3.4	Cued speech	105
3.3.5	Ďalšie systémy prstových znakov	109
3.4	Odzeranie	110

3.4.1	Bimodálne vnímanie reči - McGurkov efekt	110
3.4.2	Základná charakteristika odzerania	112
3.4.3	Vonkajšie a vnútorné podmienky odzerania	115
3.4.4	Klasifikácia odzerania a typológia odzerajúcich	118
3.4.5	Metodika odzerania	124
3.5	Neverbálna komunikácia a jej špecifiká u sluchovo postihnutých	129
4.	POMOCNÉ TECHNICKÉ KOMUNIKAČNÉ PROSTRIEDKY SLUCHOVO POSTIHNUTÝCH	136
4.1	Pomocné akusticko - technické prostriedky	136
4.1.1	Načúvacie aparáty	137
4.1.1.1	Zdroje načúvacieho aparátu	137
4.1.1.2	Klasifikácia načúvacích aparátov	138
4.1.1.3	Ovplyvňovanie charakteristík načúvacích aparátov	142
4.1.2	Kochleárne implantáty	143
4.1.3	Ďalšie individuálne akusticko - technické pomôcky	147
4.1.4	Kolektívne načúvacie aparáty	148
4.2	Pomocné vizuálno - technické prostriedky	149
4.2.1.	Komunikačné prostriedky založené na používaní písma	150
5.	PREKONÁVANIE KOMUNIKAČNEJ BARIÉRY SLUCHOVO POSTIHNUTÝCH	153
5.1	Prekonávanie komunikačnej bariéry a pedagogika sluchovo postihnutých	154
5.1.1	Ako učiť, t. z. akú metódu vzdelávania využívať u detí so sluchovým postihnutím?	154
5.1.1.2.	Základná charakteristika jednotlivých metód vzdelávania sluchovo postihnutých	162

5.1.2 Čo učiť, teda aké kurikulum využívať u deti so sluchovým postihnutím?	172
5.1.3 Kde učiť, v špeciálnych školách, alebo v integrovaných podmienkach?	175
5.1.4 Kedy učiť, kedy začínať so vzdelávaním sluchovo postihnutých?	188
5.2 Prekonávanie komunikačnej bariéry prostredníctvom tlmočníkov	192
5.2.1 Tlmočník posunkového jazyka	192
5.2.2 Artikulačný tlmočník	196
5.2.3 Tlmočník pre hluchoslepé osoby - taktilný tlmočník	198
Záver	201
Zoznam obrázkov	202
Zoznam tabuliek a schém	203
Zoznam literatúry	204